Fred Jonny Berg

Fra Rognan til verden

FRED JONNY BERG (1973) FRA ROGNAN I NORDLAND ER IKKE SOM ANDRE KOMPONISTER. HAN ER IKKE EN DEL AV DET ETABLERTE MUSIKKMILJØET, ER SELVLÆRT OG FÅR STORE VERDENSNAVN TIL Å SPILLE VERKENE SINE. OG SÅ SKRIVER HAN GAMMELDAGS, ROMANTISK MUSIKK.

Av Jostein Pedersen · Foto Silje Sætre/ kreoteket.no, Sasha Gusov/Decca

I februar var det verdenspremiere på hans Fløytekonsert nr. 1 i London med fløytisten Emily Beynon (som egentlig er ansatt i Concertgebouw-orkesteret i Amsterdam) og dirigenten Vladimir Ashkenazy med Philharmonia Orchestra. I vår kommer en ny CD, *Flute Mystery* (2L) med fem verk og samme besetning, pluss ham selv som dirigent. Tidligere har fløytisten James Galway urfremført verk av ham. Berg skriver ikke bare for fløyte: blant hans nær 200 titler finnes orkesterverk, konserter og soloarbeid for piano, fiolin, bratsj, cello og bass. Han har utgitt syv album, arbeider mye med film, både kreativt og på produsentsiden, og bruker internett svært aktivt for å spre musikken sin. Alt dette gjøres fra hjemstedet Rognan.

- Jeg sendte et pianostykke til Vladimir Ashkenazy da jeg var 17 år, han svarte med en gang, likte det og siden har vi holdt kontakten. Ashkenazy har vært svært viktig og motiverende for min utvikling. Jeg vokste opp med Decca-innspillingene hans, så i begynnelsen var det som å møte sitt store idol. Det å få en bekreftelse fra noen som var uhildet og uvitende om meg, var en utløsende faktor i det å stake ut den videre retning. Musikken var et rop om hjelp. Hadde jeg vært frisk, ville jeg sannsynligvis aldri våget å sende noe fra meg.

MUSIKK OG PSYKE

Det var i denne perioden Berg gjorde opprør mot sin religiøse fortid i Indremisjonsmiljøet. Han ble syk og var pasient ved psykiatriske klinikker.

- Jeg lå og stirret ut i lufta og spilte Beethoven svært høyt i hodetelefonene. Ellers gikk jeg rundt og hørte musikk og stemmer inni hodet, og da var jo diagnosen åpenbar. Vendepunktet kom da jeg var 23. Da møtte jeg en lege som sa "du er ikke syk, du er bare kreativ". Fra den dagen kastet jeg medisinene og har ikke sett meg tilbake.

Ved siden av komponeringen arbeider Berg i dag innen psykiatrien og er overbevist om at musikk er medisin så god som noen. Han begynte å skrive salmer i 13-årsalderen, "for jeg visste ikke om noe annet". Samtidig sang han i Frelsesarmeen, hadde et sterkt forhold til Martin Luther og Bach, men ble aldri engasjert i gospelbevegelsen. Han spilte fiolin og gitar, faren spilte fiolin til husbruk, ellers var det lite musikk rundt ham.

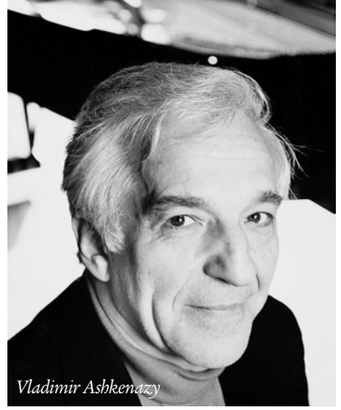

Vladimir Ashkenazy

NATUREN INSPIRERER

Musikalsk er han inspirert av Nordlandsnaturen og de dramatiske forandringene den rommer.

- Mye av det jeg skriver, blir til utendørs i nær kontakt med landskap og naturkrefter. Jeg tror at uansett hvor man befinner seg, er man prisgitt omgivelsene. For min del handler det ofte om å betrakte seg selv i større øyeblikk. Man kan dvele ved detaljer, men unngår aldri storheten.

Tomrommet etter Gud fylte Fred Jonny Berg med musikk. Han er selvlært og har aldri savnet en formell utdannelse. I tillegg til Ashkenazy – både som pianist og dirigent – har kontakten med Wolfgang Plagge hatt stor betydning for ham gjennom årene.

- Er det ikke slik at alle veier fører til Rom uansett? Jeg oppsøkte kunnskap og personer som så og hørte musikk på andre måter. Prøvde og feilet, lærte mer og mer, bygget videre og hadde vel egentlig ikke noe annet mål enn bare å få det ut. Jeg har ikke et intellektuelt forhold til musikk, jeg har heller ikke behov for å si noe, alt er emosjonelt betinget. Man klarer ikke å tenke seg bort fra følelser. Instinktive drifter er alltid overordnet det intellektuelle. Det faglige behøver ikke være en motpol til det emosjonelle. Det er ikke slik at jeg skriver for noen, jeg skriver for meg selv. Sånn sett er det interessant å følge det som oppstår når musikken skal leve sitt eget liv, hvilke opplevelser andre – musikere eller lyttere – får.

ROMANTIKER

Bergs musikk er romantisk, og dermed per definisjon gammeldags. Ikke desto mindre er han et barn av sin tid, han arbeider mye med film og er hørbart cinematisk påvirket. I sterk kontrast til musikken, bruker han internett aktivt; man kan lytte og laste ned musikken og partiturene hans.

- Jeg ser ingen konflikt i å være kommersiell i betydningen å distribuere musikken, å få den ut. På den annen side er kommersiell suksess ikke det samme som kunstnerisk tilfredsstillelse. Man tvinges inn i forskjellige roller – noen ganger er jeg produsent og min egen manager, men for det meste vil jeg bare skrive musikk. Det ene hjelper det andre, kommersialitet frigjør tid og er nødvendigvis ikke et nødvendig onde.

"Det er langt igjen til Royal Albert Hall", sang Åge Aleksandersen på 70-tallet. Er det langt fra Rognan til verdens store konserthus og plakatnavn?

- Nei. Men det handler like mye om mellommenneskelige relasjoner som musikalske betingelser. Jeg tror ikke det kan understrekes klart nok. Kan jeg kalle musikken min "agnostisk" i betydningen at jeg ikke er kommet frem til noe svar, at jeg er undrende og søkende, men samtidig ærlig overfor meg selv? Det tror jeg er et utmerket utgangspunkt for å møte både musikk og mennesker, uansett hvor og hvem de er.

Jostein Pedersen er journalist og har bodd 12 år i London

Fred Jonny Bergs musikk kan høres og lastes ned på:

www.symbiophonic.no

www.composer.as

www.myspace.com/fredjonnyberg